

Region Midtjylland

Indstilling fra Vækstforum om reservation af økonomisk ramme til etablering af en energi-forskerpark

Bilag

**til Regionsrådets møde
den 22. august 2007**

Punkt nr. 26

Notat

Til:

Til:

Den 9. maj 2007

Indstilling af projekter som led i realiseringen af Navitas Park - et innovationscenter for energi og energiteknologi

Århus Kommune

Erhvervsafdelingen

Borgmesterens Afdeling

1. Indledning

Som led i realiseringen og gennemførelsen af hhv. program for udmøntning af den regionale megasatsning på energi og miljø, planer om nye studentervæksthuse, indsats for øget privat-offentligt samspil, oplevelsesprojekter og internationalisering i regi af de formålsbestemte puljer indstilles følgende projekter og initiativer gennemført, herunder med tilhørende bevillingsmæssige konsekvenser:

1. Etablering af en energi-forskerpark med tilhørende projekthotel, testfacilitet og studentervæksthus – via udbud
2. Etablering af en brobygnings- og matchmaking-organisation på energiområdet – via udbud. Rollemodel i den sammenhæng er Alexandra Instituttet.
3. Etablering af en demonstrationsfacilitet – et udstillingsvindue – for energiteknologi.

Ovenstående initiativer skal endvidere ses som led i realiseringen af en række anbefalinger fra en tænketank repræsenterende såvel erhvervslivet, viden- og uddannelsesinstitutioner og offentlige myndigheder. Centralt i anbefalingerne er forslaget om at skabe et innovationscenter for energi og energiteknologi – Navitas Park. Idéen bag Navitas Park er med IT-byen Katrinebjerg som forbillede at skabe et stærkt og særegent innovationsmiljø. Ambitionen er, at skabe en åben og levende bydel, hvor erhvervsfolk, forskere, uddannelsesfolk og studerende samarbejder, inspirerer og beriger hinanden på kryds og tværs. Et miljø, der sikrer et tæt privat-offentlig samspil til gavn for erhvervslivet, den offentlige forskning og uddannelsesmiljøet.

Erhvervsafdelingen

Rådhuset

8100 Århus C

Sagsnummer M0/2006/00160

Sagsbehandler Peter Rasmussen

Telefon 8940 2200

Direkte telefon 8940 2202

Telefax 8613 3475

E-post erhv@aarhus.dk

E-post direkte pr@erhv.aarhus.dk

Projektet skal overordnet set være med til at forbedre ramme- og udviklingsbetingelserne for den midtjyske/danske kompetenceklynge inden for energi – herunder med det klare sigte at skabe yderligere vækst og nye jobs inden for denne kompetenceklynge.

Navitas Park tænkes således bygget op omkring samme indholdsmæssige søjler som Katrinebjerg – dvs.:

- Erhverv – tilstedeværelse af et stort antal virksomheder spændende fra start-ups og smv'ere til udviklingsafdelinger af store nationale og internationale virksomheder.
- Uddannelse og forskning – tilstedeværelse af et fagligt bredspektret uddannelses- og forskningsmiljø.
- Innovation – tilstedeværelse af flere stærke organisationer og platforme, der har fokus på at bidrage til innovation i erhvervslivet – samt at medvirke til, at videninstitutionerne inspireres af konkrete industrielle problemstillinger.
- Netværk – hjemsted/base for flere faglige netværk og et miljø som er beriget af mange netværksaktiviteter af både formel og uformel art.
- Profilering og oplevelse – Funktioner/organisationer som har ansvar for synlighedsskabende aktiviteter.

Ingeniørhøjskolen i Århus og Maskinmesterskolen forventede kommende uddannelsesdomiciler på havnen er afgørende for forslaget om at opbygge Navitas Park på havnen i Århus. Det er afgørende for miljøets attraktivitet, at der bliver fysisk nærhed mellem erhverv, uddannelse og forskning. Det skal dog samtidig pointeres, at det er en klar målsætning, at Navitas Park formår at blive en national platform og dynamo for udvikling og anvendelse af energiteknologi.

Ingeniørhøjskolen og Aarhus Universitet samarbejder i øjeblikket om at udvikle nye uddannelser med fokus på bl.a. energiteknologi, herunder en ny civilingeniøruddannelse. Civilingeniøruddannelsen hører organisatorisk til Aarhus Universitet, men uddannelsen og uddannelsesmiljøet vil fysisk blive placeret hos Ingeniørhøjskolen. Som et vigtigt element i samarbejdet indgår en ambitiøs professorplan, der vil betyde en væsentlig forskningsmæssig oprustning på det energiteknologiske område. Aarhus Universitet bliver således en væsentlig aktør på havnen/i Navitas Park.

Ingeniørhøjskolen har endvidere indgået en formelt samarbejde med Risø, der betyder, at Risø bliver "underleverandør" til forskellige ingeniøruddannelser. Det er i den forbindelse et klart mål, at Risø på sigt får aktiviteter lokaliseret i Århus. Navitas Park vil helt sikkert understøtte at dette sker.

I tænketanken for vindenergi var der stor enighed om, at der virkelig er brug et øget samspil mellem industri, forskning, og uddannelse - og Katrinebjerg blev hver gang fremhævet som et mønstereksempel på, hvordan et sådant miljø kan opbygges og indrettes.

I afsnit 2-4 nedenfor er en beskrivelse af de tre foreslåede initiativer. I afsnit 5 følger en indstilling vedrørende offentlig medfinansiering med henblik på initiativernes realisering.

2. Etablering af en energi-forskerpark med tilhørende projekthotel, testfacilitet og studentervæksthus – via udbud

(evt. uddybet i et bilag)

Der etableres en forskerpark på 10.000 m² forbeholdt firmaer inden for/med stærke relationer til energisektoren.

Det konceptmæssige udgangspunkt er en forskerpark med afsæt i det internationalt anerkendte koncept for forskerparker suppleret med funktioner i form af en projekthotelfacilitet, en test- og afprøvningsfacilitet samt et studentervæksthus.

Det vil sige en forskerpark, som er ledet af specialister, hvis overordnede mål er at øge lokalsamfundets eller regionens velstand ved at fremme innovationskulturen og konkurrenceevnen hos de associerede virksomheder og videninstitutioner. For at nå de mål stimulerer og leder Forskerparken strømmen af viden og teknologi mellem universiteter, FoU institutioner, virksomheder og markeder; den faciliterer skabelse af og vækst i innovationsbaserede virksomheder gennem inkubations- og spin-off processer; og den leverer værdiskabende services sammen med lokaler og faciliteter af høj kvalitet.

Regionens teknologiske og videnmæssige førerskab inden for ikke mindst vindenergi medfører, at det er attraktivt for virksomheder inden for dette felt at være fysisk til stede i regionen. En central målgruppe for den foreslåede forskerpark skal således være udvik-

lingsenheder/-afdelinger af eksisterende udenlandske og danske virksomheder – som man tilsvarende har set det på it-området med senest Google's og Vmware's lokaliseringer af udviklingsafdelinger i IT-huset på Katrinebjerg.

Som en central funktion i forskerparken etableres et projekthotel ud fra en ambition om at få skabt optimale rammer for innovativt projektsamarbejde.

Konceptet er – som det i dag med succes praktiseres i Alexandra Instituttets projekthotel – kort fortalt: Den optimale organisering af et fælles forsknings- og udviklingsprojekt er at deltagere fra virksomheden og forskerne flytter sammen. Projekthotellet giver udviklere fra private virksomheder, forskere og studerende optimale muligheder for videndeling, samarbejde og udvikling af faglige netværk.

Projekthotellet råder over et antal kvadratmeter, der kan indrettes fuldt fleksibelt i større eller mindre enheder. Projekthotellet er lokaliseret dør om dør med forskere og studerende. Virksomhederne kan leje sig ind for en kortere eller længere periode, hvis man har et projekt i samarbejde med en gruppe forskere. De arkitektoniske rammer er af højeste kvalitet, og der udbydes en bred vifte af faciliteter, blandt andet mødelokaler og netværksforbindelser. Huslejen er på markedsvilkår.

Som en yderligere meget afgørende funktion i forskerparken etableres en test- og afprøvningsfacilitet, der meget aktivt understøtter de firmaer og udviklingsafdelinger der er lokaliseret i forskerparken.

Test- og afprøvningsfaciliteten tænkes etableret i fysisk samspil med de værksteds- og laboratoriefaciliteter hhv. Maskinmesterskolen og Ingeniørhøjskolen vil indrette i de nye domiciler på havnen i Århus. Herved skabes yderligere interaktion og samspil med erhverv, uddannelse, forskning og udvikling.

Herudover skal en del af forskerparken indrettes som et studentervæksthus. Dvs. et "hus", hvor studerende og dimittender på de regionale uddannelsesinstitutioner får mulighed for at udfolde og modne en forretningsidé, herunder med afsæt i at målet er start af egen virksomhed. Væksthuset skal stille kontor, laboratoriefaciliteter og lignende til rådighed. Endvidere skal udvikling af forret-

ningsplaner i samarbejde med erfarne rådgiver, erhvervsfolk og undervisere være et grundelement i husene, og der skal stilles faglig og forretningsmæssig rådgivning og sparring til rådighed.

Endelig vil der blive stillet krav om skabelse af synergier mellem Ingeniørhøjskolen, Maskinmesterskolen og forskerparken via fælles kantine, mødelokaler, auditorier, udstillingsarealer mm.

Initiativet igangsættes via et udbud.

3. Etablering af en brobygnings- og matchmaking-organisation på energiområdet – via udbud.

Der etableres et Alexandra-lignende institut for energi mhp. at sikre en effektiv brobygning mellem erhvervslivet og forskningen og udviklingen i offentlig regi. En organisation, der som Alexandra Institutet i dag gør det på it-området, bl.a. kan levere følgende serviceydelser:

- Vidennetværk
Adgang til et stort netværk af forskere, studerende og virksomheder
- Idegenerering
Organisering af idegenereringsforløb der identificerer nye produkter inspireret af den nyeste forskning og/eller teknologi
- Forsknings- og udviklingsprojekter
Organisering af offentlig/private forsknings- og udviklingsprojekter til gavn for begge parter, herunder medvirke til fundraising via ansøgninger til nationale og internationale programmer, fonde mv.
- Teknologioverførsel
Assistance til teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til erhvervslivet
- Faglige netværk
Deltagelse i/opbygning af faglige netværk - hvor forskere og virksomheder med fælles interesser deler viden
- Kurser
Korte forskningsbaserede efteruddannelseskurser
- Forskningsformidling
Formidling af forskningsresultater
- Konsulentydelse
Formidling af forskningsbaserede konsulentydelse

- Jobservice
Formidling af jobopslag til studerende ved en række uddannelsesinstitutioner
- Markedsføring
Markedsføringsopgaver – bl.a. set i forhold til en profilering af region Midtjyllands kompetencer på energi og miljøområdet, herunder et innovationsmiljø på havnen i Århus.

Der lægges fra start op til, at instituttet organiseres med en central base samt en række filialer – hvor der fra start minimum er følgende medarbejderressourser:

- Central base: 2-3 medarbejdere
- Filial: 1 – 1,5 medarbejder

Dette med henblik på at sikre en større synergi og sammenhæng mellem de videnmiljøer inden for energi der i dag findes i regionen. Konkret forslås instituttet etableret med domicil i den foreslåede energi-forskerpark Århus. Vedrørende etablering af filialer kan der peges på eksempelvis videnmiljøer ved HIRC, Foulum og Bygholm

Initiativet igangsættes via et udbud.

4. Etablering af en demonstrationsfacilitet – et udstillingsvindue – for energiteknologi

Der etableres et "showroom" for energi/innovationsmiljøet – rettet mod både professionelle og ikke-professionelle besøgende.

En udstillingsaktivitet, der på den ene side i ord og billeder informerer og oplyser om energisektoren på mere generelt og overordnet plan (industriens betydning og potentiale - før, nu og i fremtiden) – og som på den anden side også udgør en demo-facilitet for forsknings- og udviklingsaktiviteter med relation til miljøet på havnen.

Som udgangspunkt tænkes faciliteten etableret og drevet i et samarbejde mellem forskerparken, Ingeniørhøjskolen og Maskinmesterskolen – og fysisk placeret i det fælles bygningskompleks som forventes etableret mellem de tre nævnte parter.

5. Indstilling vedrørende offentlig medfinansiering

Etablering og drift af forskerpark – via udbud

Det indstilles, at grundlaget for udbudet er en medinvestering fra hhv. Regions Midtjylland og Århus Kommune – som følger:

Aktør	Medinvestering
Region Midtjylland	3 mio. kr. i driftstilskud pr. år i 5 år
Århus Kommune	20 mio. kr. i rente- og afdragsfrit lån løbende over 20 år
Andre parter*	4 mio. kr. fordelt over to år

*) Der vil blive indledt dialog med Staten med henblik på støtte til etableringen af testfaciliteten, herunder konkret i form af midler til køb af udstyr på samlet 4 mio. kr.

Etablering af brobygnings- og matchmaking organisation – via udbud:

Det indstilles, at grundlaget for udbudet er en medinvestering fra hhv. Regions Midtjylland, Århus Kommune, hjemkommuner for filialer – som følger:

Aktør	Medinvestering
Region Midtjylland*	1,5 mio. kr. pr. år i en 3-årig etableringsfase
Århus Kommune	0,6 mio. kr. pr. år i en 3-årig etableringsfase
Hjemkommuner for filialer	0,3 mio. kr. pr. år i en 3-årig etableringsfase

*) Forudsat at der fra start etableres 3 filialer

Etablering af demonstrationsfacilitet

Det indstilles, at Region Midtjylland støtter etableringen af demonstrationsfaciliteten – som følger:

Aktør	Medinvestering
Region Midtjylland	0,5 mio. kr. i 3 år
Andre*	

*) Der vil blive indledt dialog med relevante firmaer og organisationer med henblik på, at disse støtter etableringen af demonstrationsfaciliteten med et pt. ikke nærmere defineret beløb.